

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Onderzoek naar gedrag en welbevinden *in tijden van corona*

uitgave 22 juni 2020

Lees meer over

2. Vragenlijstonderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden
3. Jongeren aan het woord over de coronamaatregelen
4. Ouderen en coronamaatregelen
4. Kennis verzamelen en ontsluiten

Vragenlijstonderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden

Hoe denken mensen over de coronamaatregelen en wat is de impact ervan op het dagelijks leven? Om dit beter te begrijpen, houden het RIVM en GGD'en een groot vragenlijstonderzoek. Resultaten hiervan worden gebruikt voor het nationale en lokale beleid. De inzichten helpen de overheid om burgers beter te kunnen ondersteunen en informeren. Het vragenlijstonderzoek wordt in eerste instantie vijf keer uitgevoerd tot in de zomer van 2020.

Grote bereidheid tot thuisisolatie bij positieve COVID-19 test

Uit de derde onderzoeksrunde (27 mei t/m 1 juni) komt naar voren dat het gevoel van dreiging van het nieuwe coronavirus afneemt. Mensen ervaren minder angst en

somberheid dan in de beginfase van de corona-pandemie. Het naleven van hygiënemaatregelen, zoals vaak handen wassen en niezen in de elleboog, blijft stabiel.

De 1,5 meter afstand houden wordt steeds lastiger, ook bij bezoek thuis. Veel mensen met verkoudheidsklachten geven aan dat ze niet binnen blijven of van plan zijn om zich te laten testen. Echter, als mensen of hun huisgenoten positief getest zijn, is er grote bereidheid om twee weken in thuisisolatie te gaan (zie figuur 1).

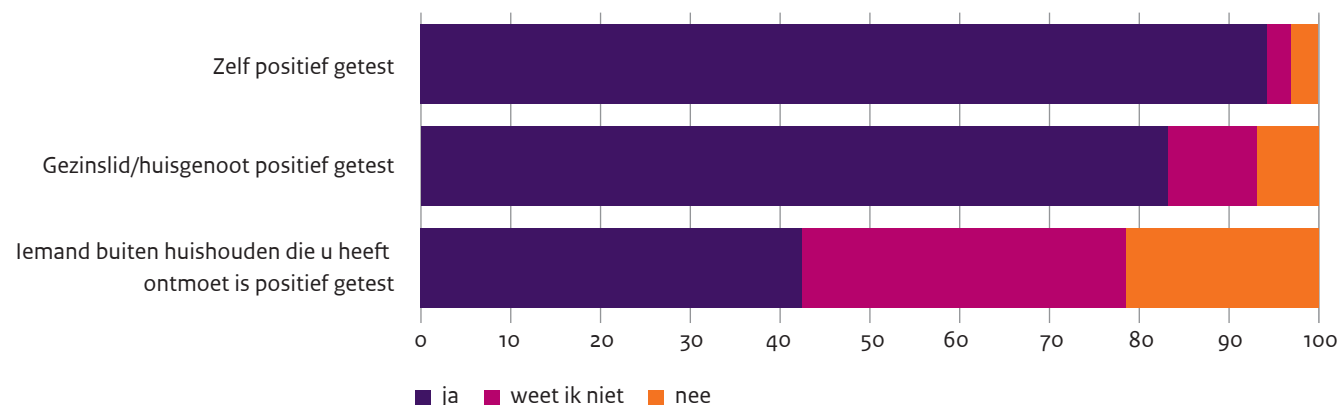
Mentaal welbevinden

Mensen gaan ten opzichte van het begin van het vragenlijstonderzoek begin april weer meer naar buiten en bezoeken elkaar vaker (+15 procent), ook familie en vrienden op leeftijd of met onderliggende gezondheidsproblemen (+5 tot 8 procent). Dit is in lijn met de versoepelingen van de maatregelen van het kabinet. Tegelijkertijd voelen minder mensen zich eenzaam (-12 procent). Ook neemt het aantal mensen dat aangeeft zich (veel) angstiger of somberder te voelen dan voor de crisis af (-15 procent) en wordt het virus als minder bedreigend ervaren (-13 procent). De percentages geven het verschil aan tussen de eerste meting half april versus de huidige meting eind mei (zie figuur 2).

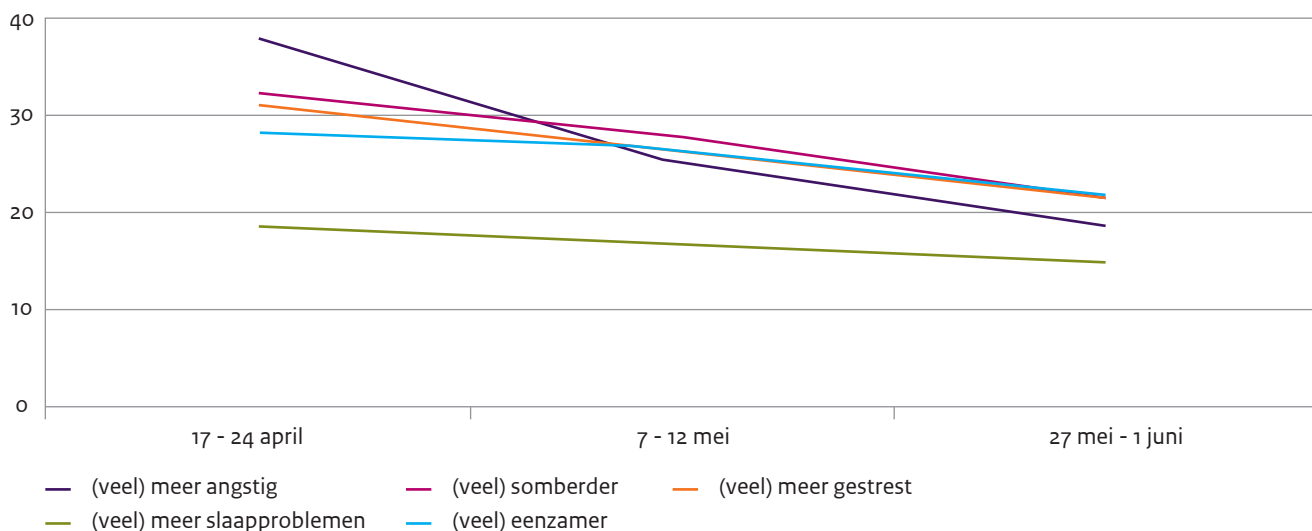
Zie voor uitgebreidere resultaten van deze onderzoeksrunde, onder meer over het draagvlak voor de coronamaatregelen, of hoe mensen het testbeleid en het nut van mondkapjes ervaren:

<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden>

figuur 1 Bereidheid om in thuisisolatie te gaan (Meting 3, 27 mei - 1 juni, in percentages)

figuur 2 Verandering in mentaal welbevinden (Meting 1, 2 en 3, in percentages)

Jongeren aan het woord over de coronamaatregelen

Jongeren zijn minder vertegenwoordigd in het vragenlijstonderzoek. Om meer zicht te krijgen op wat de coronamaatregelen voor deze groep betekenen, zijn interviews gehouden met 29 jongeren tussen de 16 en 24 jaar.

Effect versoepelingen

Bij de meeste jongeren zijn de versoepelingen welkom, hoewel zij niet meteen voluit gebruikmaken van de geboden versoepelingen. De meeste jongeren proberen drukte te vermijden, maar vinden de regel lang niet altijd duidelijk. 1,5 meter afstand houden lukt het beste op straat vanwege de beschikbare ruimte. Dit lukt het minst met vrienden en familie. Ze achten de kans op besmettingsgevaar klein, doordat ze erop vertrouwen dat vrienden en familie alleen in de buurt komen als ze geen klachten hebben.

Negatieve invloed

Bij de helft van de geïnterviewde jongeren heeft de coronacrisis een negatieve invloed op hun mentale welbevinden.

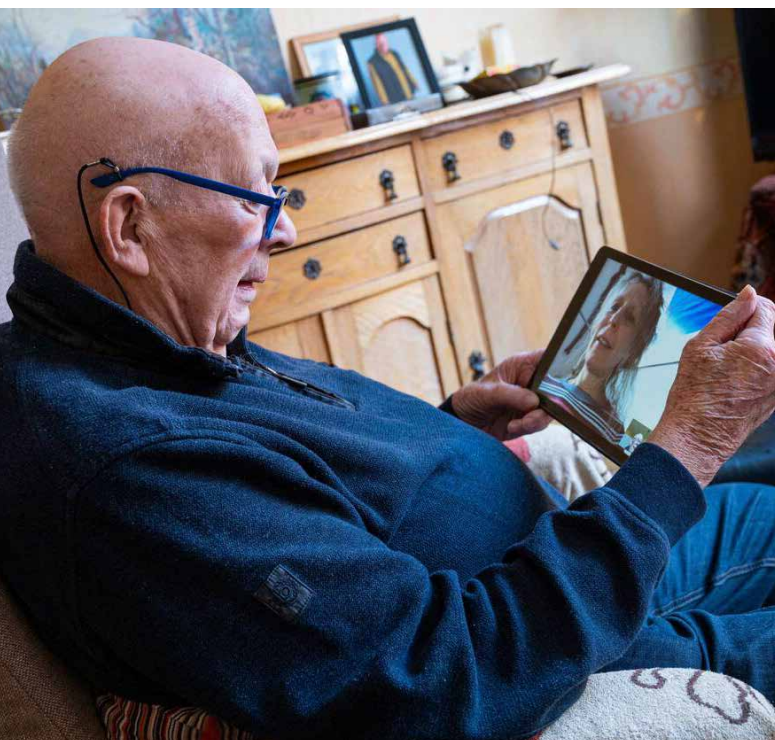
Dit beeld wordt ondersteund door de resultaten van een verdere analyse op de resultaten van de groep 16 – 24 jarigen (1519 respondenten), die hebben deelgenomen aan de derde ronde van het vragenlijstonderzoek. Ongeveer 36% meldt een afname van het psychisch welzijn ten opzichte van voor de maatregelen. Denk hierbij aan eenzaamheid, depressie, enzovoort. Jongeren missen mensen om hen heen (59%) en 66% vindt de kwaliteit van hun sociale contacten slechter geworden.

Ouderen en coronamaatregelen

Ook ouderen vormen tijdens de coronacrisis, al is het maar omdat zij extra kwetsbaar zijn voor het nieuwe coronavirus. Mede daarom is een analyse gedaan van deze doelgroep. De analyse betrof ruim 11.000 respondenten van 70 jaar en ouder uit de derde ronde vragenlijstonderzoek (zie ook het eerste artikel).

Ouderen geven aan dat met name hun sociale welzijn en financiële zekerheid achteruit zijn gegaan. Een groep van 10% rapporteert ook een achteruitgang op psychisch welbevinden.

Dit is overigens beduidend minder dan wat jongere respondenten melden. Wat betreft het naleven van maatregelen, lukt het ouderen deze in de meeste situaties op te volgen. Al wordt een aantal basismaatregelen wel als (erg) lastig ervaren om vol te houden. De ervaren vatbaarheid voor COVID-19 en dreiging van het coronavirus, wordt als relatief hoog ervaren. Veel ouderen (86%) zouden bereid zijn zich te laten vaccineren als er een vaccin beschikbaar is. Men steunt het beleid van de overheid, maar in mindere mate de gedragsregels die soms bijdragen aan een sociaal isolement.

Kennis verzamelen en ontsluiten

Literatuuronderzoek

Wij houden de gedragswetenschappelijke literatuur bij die wekelijks verschijnt rond COVID-19, aangevuld met een wekelijkse scan van gedragswetenschappelijke overzichtsites. Op basis van gerichte vragen van het ministerie van VWS, worden regelmatig memo's opgesteld. Deze worden gepubliceerd op <https://www.rivm.nl/gedragswetenschappelijke-literatuur>.

Daarnaast is er een overzicht van lopende onderzoeken, zowel Nederlands als internationaal. Deze wordt voortdurend geüpdate en is op verzoek deelbaar.

Kennisnetwerk

Veel kennisinstellingen doen onderzoek op het gebied van gedrag en de coronamaatregelen. De RIVM Corona Gedragsunit onderhoudt een overzicht hiervan bij, dat doorlopend wordt aangevuld.

De Corona Gedragsunit werkt aan een netwerk waarin actief kennis wordt uitgewisseld rondom onderzoek naar gedrag en de coronamaatregelen. Dit netwerk bevat naast agedragswetenschappelijke expertise, ook kennis over leefomgeving inrichting en zorg en infectieziektebestrijding.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Periodiek zullen we een update publiceren.

Voor vragen of suggesties kunt u mailen naar:
coronagedragsunit@rivm.nl.

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

Netwerk

We werken aan een kennisnetwerk rondom onderzoek naar gedrag en de coronamaatregelen. Zo maken we plannen voor verschillende webinars. Wilt u deel uitmaken van dit netwerk, stuur dan een mail aan coronagedragsunit@rivm.nl. We houden u dan op de hoogte van activiteiten.

De zorg voor morgen begint vandaag